

DGB

Nowość od 2015 r.

BEZ PŁACY
PONIŻEJ 8,50
euro za godzinę

PŁACA MINIMALNA W NIEMCZECH

Informacje
dla pracowników z Polski

Wykluczenie odpowiedzialności: Niniejsza broszura zawiera ogólne informacje służące orientacji. Autorzy nie przejmują odpowiedzialności za poprawność wszystkich zawartych danych, które nie mogą być podstawą roszczeń prawnych. Stan informacji: grudzień 2014 r.

Impressum

Wydawca: DGB Bezirk Sachsen, Schützenplatz 14, 01067 Dresden
anna.bernstorf@dgb.de

Redakcja: Anna Bernstorf
Ekspertka: Dr. Marta Böning
Tłumaczenie: Michał Scheuer
Szata graficzna: Anne Wolf

Stan: grudzień 2014 r.

Wydanie broszury sfinansowano ze środków Unii Europejskiej w ramach EURES.

Wyłącznie odpowiedzialność za treść niniejszej broszury ponosi autor; Komisja nie odpowiada za sposób wykorzystania informacji w niej zawartych.

1. Pochodzę z Polski i pracuję w Niemczech. Czy istnieje płaca minimalna dla mnie?

Tak. Od dnia 1 stycznia 2015 r. w Niemczech obowiązuje ustawowa płaca minimalna w wysokości 8,50 euro za godzinę dla niemieckich i zagranicznych pracowników, którym nie przysługuje branżowa płaca minimalna. Oznacza to, że osoby świadczące pracę w Niemczech muszą otrzymać za swą pracę co najmniej 8,50 euro za godzinę – zarówno od swego niemieckiego, jak i od swego zagranicznego pracodawcy. Również staże co do zasady mają być wynagradzane ustawową płacą minimalną. Od tych reguł istnieją jednak wyjątki dla określonych grup pracowników i praktykantów.

Poza tym w Niemczech zarówno dla niemieckich, jak i zagranicznych pracowników obowiązują płace minimalne w określonych branżach. Oznacza to, że wszystkim pracownikom pracującym w określonej branży w Niemczech przysługuje wynagrodzenie co najmniej w wysokości płacy minimalnej obowiązującej w tej branży. Niezależnie od tego, czy pracodawca jest z Niemiec czy z zagranicy.

Obowiązują następujące branżowe płace minimalne:

Branża Kategoria pracowników / kategoria wynagrodzenia	od / do	Landy	Landy	Berlin
		wschodnie	zachodnie	
€/ godz.				
Gospodarka odpadami	01.10.2014- 30.06.2015	8,86 €	8,86 €	8,86 €
Doskonalenie zawodowe pracownik pedagogiczny	od 01.01.2015	12,50 €	13,35 €	13,35 €
Branża budowlana	01.01.2015- 31.12.2015			
- robotnik		10,75 €	11,15 €	14,20 €
- robotnik wykwalifikowany			11,15 €	14,05 €
Dekarstwo	01.01.2015- 31.12.2015	11,85 €	11,85 €	11,85 €
Montaż instalacji elektrycznych	01.01.2015- 31.12.2015	9,35 €	10,10 €	9,35 €
Przemysł mięsny	01.12.2014- 30.09.2015	8,00 €	8,00 €	8,00 €
	01.10.2015- 30.11.2016	8,60 €	8,60 €	8,60 €
Rzemiosło fryzjerskie	01.08.2014- 31.7.2015	7,50 €	8,00 €	7,50 €
	01.08.2015- 31.07.2016	8,50 €	8,50 €	8,50 €
Sprzątanie budynków	01.01.2015- 31.10.2015			
- sprzątanie wewnątrz		8,21 €	9,55 €	9,55 €
- czyszczenie elewacji i mycie okien		10,63 €	12,65 €	12,65 €
Opieka nad osobami starszymi i zniepełnoletnimi	01.01.2015- 31.12.2015	8,65 €	9,40 €	9,40 €

Branża Kategoria pracowników / kategoria wynagrodzenia	od / do	Landy wschodnie	Landy zachodnie	Berlin
		€/ godz.		
Rzemiosło montażu rusztowań	01.09.2014- 30.04.2015	10,25 €	10,25 €	10,25 €
	01.05.2015- 31.3.2016	10,50 €	10,50 €	10,50 €
Rolnictwo i leśnictwo, ogrodnictwo (przypuszczalnie)	01.01.2015- 31.12.2015	7,20 €	7,40 €	7,20 €
	01.01.2016- 31.12.2016	7,90 €	8,00 €	7,90 €
Praca tymczasowa	01.04.2014- 31.03.2015	7,86 €	8,50 €	7,86 €
	01.04.2015- 31.05.2016	8,20 €	8,80 €	8,20 €
Malarze i lakiernicy - pracownicy niewykwalifikowani	01.08.2014- 30.04.2015	9,90 €	9,90 €	9,90 €
	01.05.2015- 30.04.2016	10,00 €	10,00 €	10,00 €
	01.08.2014- 30.04.2015	10,50 €	12,50 €	12,30 €
	01.05.2015- 30.04.2016	10,90 €	12,80 €	12,60 €
- czeladnicy				
Kamieniarstwo i rzeźby w kamieniu	01.05.2014- 30.04.2015	11,25 €	10,66 €	11,25 €
Ochrona osób i mienia	od 01.01.2015	niejasne	niejasne	niejasne
Usługi pralnicze dla klientów firmowych (hotele, szpitale itp.)	01.10.2014- 30.06.2016	8,00 €	8,50 €	8,00 €

Branżowe płace minimalne na razie w każdym przypadku mają pierwszeństwo przed ustawową płacą minimalną – czyli nawet wtedy, gdy wynoszą one mniej, niż 8,50 euro. Najpóźniej od dnia 1 stycznia 2017 r. muszą one osiągnąć wysokość 8,50 euro za godzinę.

W wielu przedsiębiorstwach obowiązują poza tym układy zbiorowe przewidujące wyższe wynagrodzenie. W tym przypadku zatrudnieni tam pracownicy mogą żądać wyższego wynagrodzenia z układu zbiorowego.

2. Czy mogę wymagać ustawowej płacy minimalnej w wys. 8,50 euro za godzinę, jeżeli mam w Niemczech tylko minijob lub jeżeli dorabiam sobie jako emeryt/ rencista lub student?

Ustawowa płaca minimalna obowiązuje co do zasady dla wszystkich pracowników, a tym samym także dla wykonujących minijob, emerytów czy studentów. W przypadku minijob należy jednak pamiętać, że ta forma zatrudnienia ograniczona jest kwotą 450 euro miesięcznie – jeżeli wynagrodzenie miesięczne wynosi więcej, trzeba już odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne. Wprowadzenie płacy minimalnej w wysokości 8,50 euro za godzinę powoduje, że minijob możliwe jest już tylko w wymiarze 52 godzin miesięcznie.

3. Mój pracodawca jest w Polsce. Jestem oddelegowany przez niego do Niemiec. Czy obowiązuje mnie płaca minimalna?

Tak. Płaca minimalna obowiązuje dla wszystkich pracowników zatrudnionych w Niemczech, niezależnie od tego, czy pracodawca ma swą siedzibę w Niemczech czy za granicą.

4. Czy mogę żądać ustawowej płacy minimalnej, jeżeli nie mam umowy o pracę, lecz umowę o dzieło lub umowę zlecenia?

Decydująca nie jest nazwa umowy, lecz fakt, czy rzeczywiście wykonujesz pracę najemną. Jeżeli masz kilku zleceniodawców, zlecenia wykonujesz przy pomocy własnych narzędzi, a swą pracę co do zasady organizujesz i planujesz samodzielnie, a za jej wyniki odpowiadasz przed zleceniodawcami, wówczas pracujesz na własny rachunek i musisz sam negocjować swe wynagrodzenie. Nie obowiązuje cię płaca minimalna.

Obowiązuje cię tylko wtedy, gdy twój stosunek pracy nazywa się umową o pracę lub gdy masz działalność gospodarczą, ale w praktyce to pracodawca organizuje twoją pracę i decyduje o jej przebiegu - kiedy, gdzie i jak masz pracować. W tym przypadku możesz dochodzić swego wynagrodzenia jako pracownik przed sądem pracy. Jeżeli nie obowiązuje cię żadna branżowa płaca minimalna, możesz żądać co najmniej ustawowej płacy minimalnej w wysokości 8,50 euro za godzinę.

5. Jestem zatrudniony jako pomoc domowa w prywatnym gospodarstwie domowym. Czy obowiązuje mnie płaca minimalna?

Tak. Ustawowa płaca minimalna obowiązuje także pracowników w prywatnych gospodarstwach domowych.

6. Dla kogo ustawowa płaca minimalna nie obowiązuje?

Ustawowa płaca minimalna w obecnej wysokości 8,50 euro za godzinę nie obowiązuje dla:

- młodzieży poniżej 18 lat bez ukończonej nauki zawodu,
- dla zarejestrowanych w Niemczech długotrwale bezrobotnych w ciągu pierwszych sześciu miesięcy zatrudnienia,
- określone grupy praktykantów.

Dla roznosicieli gazet wysokość wynagrodzenia będzie stopniowo dostosowywana do ustawowej płacy minimalnej. Na początku, w 2015 roku wynosi 75% ustawowej płacy minimalnej, w 2016 roku 85% płacy minimalnej, a od 2017 r. 100% ustawowej płacy minimalnej.

Wyjątki te nie obowiązują w branżach z własną branżową płacą minimalną.

7. Co oznacza wyjątek dla długotrwale bezrobotnych? Czy ustawowa płaca minimalna obowiązuje mnie, jeżeli w Polsce jestem od dłuższego czasu bezrobotny, a teraz chcę pracować w Niemczech?

Długotrwale bezrobotni to według niemieckiego prawa osoby będące bezrobotne przez co najmniej 12 miesięcy bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia, tzn. zarejestrowane w niemieckiej Federalnej Agencji Pracy jako poszukujące pracy. Oznacza to, że pracodawcy wynagrodzenie poniżej 8,50 euro za godzinę mogą w ciągu pierwszych sześciu miesięcy zatrudnienia płacić tylko tym, którzy w okresie bezpośrednio poprzedzającym zatrudnienie, przez co najmniej 12 miesięcy byli w Niemczech bezrobotni. Bezrobotnym zarejestrowanym za granicą przysługuje w każdym razie od pierwszego dnia ustawowa płaca minimalna. To samo dotyczy bezrobotnych z zagranicy, dla których obowiązują branżowe płace minimalne.

8. Czy obowiązuje mnie ustawowa płaca minimalna, jeżeli pracuję w Niemczech tylko na sezon / krótki okres czasu jako pomocnik przy żniwach lub w ogródku piwnym?

Tak, ustawowa płaca minimalna obowiązuje w równym stopniu również tzw. pracowników sezonowych.

Jednak niedługo dla pracowników w rolnictwie ma zostać wprowadzona branżowa płaca minimalna. Wówczas dla zatrudnionych w rolnictwie obowiązywać będzie ta branżowa płaca minimalna – nawet jeżeli na początku będzie ona wynosić poniżej 8,50 euro – a nie ustawowa płaca minimalna.

Niezależnie od tego pracownicy sezonowi pracujący w Niemczech nie dłużej niż 70 dni (dotychczas 50 dni) w roku i wykonujący tę pracę tylko okazjnie, a nie zawodowo, są zwolnieni z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w Niemczech. Decydujące jest, czy jako główne zajęcie wykonują jakąś inną pracę. Dlatego wyjątek ten nie obowiązuje dla osób, będących w swej ojczyźnie na bezrobociu.

9. Czy mój pracodawca może potrącić od płacy minimalnej koszty mojego zakwaterowania i wyżywienia?

W niewielu przypadkach. Pracownikowi w każdym przypadku musi zostać wypłacona część wynagrodzenia niepodlegająca zajęciu komorniczemu. Kwota ta jest różna, w zależności od liczby osób, za których utrzymanie odpowiedzialny jest pracownik sezonowy. Pracownik stanu wolnego bez dzieci musi otrzymać co najmniej kwotę 1.049,90 euro na rękę (czyli po potrąceniu podatków i składek na ubezpieczenie społeczne), w przypadku osoby z małżonkiem i dwójką dzieci jest to 1.879 euro netto. Dopiero jeżeli wynagrodzenie netto przekracza tę granicę, możliwe jest potrącanie zakwaterowania i wyżywienia. W przypadku kwot zbliżonych do płacy minimalnej nie będzie to praktycznie nigdy możliwe.

10. Chciałbym pracować w Niemczech, a otrzymuję tylko oferty praktyk. Czy mimo to mogę żądać ustawowej płacy minimalnej?

Co do zasady ustawowa płaca minimalna obowiązuje też dla praktykantów. Z tego obowiązku zwolnione są tzw. obowiązkowe praktyki w ramach nauki lub studiów w celu orientacji lub praktyki towarzyszące nauce zawodu lub studiom, trwające maksymalnie trzy miesiące. Natomiast praktyki po ukończonej nauce lub ukończonych studiach od początku podlegają wynagrodzeniu w kwocie co najmniej 8,50 euro. To samo dotyczy praktyk trwających ponad trzy miesiące. Dla osób poniżej 18 lat płaca minimalna co do zasady nie obowiązuje.

11. Chciałbym nauczyć się w Niemczech zawodu. Czy obowiązuje mnie płaca minimalna?

Dla stosunków nauki zawodu płaca minimalna nie obowiązuje. Wynagrodzenie w trakcie nauki zawodu reguluje § 17 BBiG (federalna ustawa o kształceniu zawodowym). Zgodnie z nim uczniom zawodu przysługuje należyte wynagrodzenie. Wysokość z reguły zależy od danego regulaminu nauki zawodu (Ausbildungsordnung).

12. Czy ustawowa płaca minimalna obowiązuje też dla mnie, jeżeli w mojej umowie o pracę ustalono wynagrodzenie nie za godzinę, lecz za określony wynik, jak np. dostarczoną paczkę czy posprzątany pokój?

Tak. Płaca minimalna obowiązuje za każdą godzinę pracy nawet wtedy, gdy wysokość wynagrodzenia ustalana jest na podstawie osiągniętej wydajności. Te tzw. porozumienia o wynagrodzeniu akordowym/ jednostkowym są dopuszczalne tylko wówczas, gdy wynagrodzenie w przeliczeniu na godzinę pracy nie wynosi mniej niż ustawowa płaca minimalna.

Oznacza to, że za każdą godzinę pracy musisz otrzymać co najmniej 8,50 euro, niezależnie od tego, jak szybko pracujesz. Również w branżach z własną płacą minimalną wypłata wynikająca z porozumienia o wynagrodzeniu akordowym/ jednostkowym nie może być niższa od tej płacy minimalnej: sprzątaczką za każdą godzinę pracy musi dostać płacę minimalną dla branży sprzątania budynków, niezależnie od tego, jak szybko sprząta.

13. Mój pracodawca dodatkowo do wynagrodzenia zasadniczego wypłaca jeszcze dodatek z tytułu pracy nocnej, a w grudniu pół miesięcznej pensji jako premię gwiazdkową. Czy pracodawca może zaliczyć te wypłaty na poczet płacy minimalnej, czy liczą się one dodatkowo?

Dodatki wypłacane przez pracodawcę za pracę w okresach specjalnych, jak noc czy weekend, lub za szczególne uciążliwości, jak dodatek za pracę w brudnych warunkach czy w warunkach uciążliwych, należy wypłacać dodatkowo do płacy minimalnej. To samo dotyczy z reguły wypłat jednorazowych, jak premia gwiazdkowa.

14. Dodatkowo do mojego wynagrodzenia dostaję od klientów napiwki. Czy pracodawca może zaliczać napiwki w poczet mojego należnego wynagrodzenia?

Nie. Napiwków otrzymywanych od klientów nie zalicza się do wynagrodzenia, które musi wypłacać pracodawca. Za każdą godzinę pracy musisz od swego pracodawcy dostać co najmniej 8,50 euro.

15. Co robić, jeżeli mój pracodawca nie wypłaca mi mojej płacy minimalnej?

Ustawowa płaca minimalna musi zostać wypłacona najpóźniej na koniec kolejnego miesiąca kalendarzowego. Jeżeli do tego czasu pracodawca nie dokona wypłaty, pracownik może zaskarżyć pracodawcę o wypłatę ustawowej płacy minimalnej przed niemieckim sądem pracy w ciągu trzech lat (licząc od końca roku kalendarzowego). Uzgodnienie krótszych okresów jest nieskuteczne.

Reguła ta nie dotyczy branżowych płac minimalnych, na przykład w budownictwie czy opiece lub w pracy tymczasowej. Pozew w sprawie tych płac trzeba złożyć z reguły w ciągu 6 miesięcy.

Członkowie związku zawodowego otrzymują bezpłatną pomoc prawną, a ich związek składa za nich pozew w sądzie.

16. Od kogo mogę zażądać wypłaty mojego wynagrodzenia?

Pracownik może żądać wypłaty ustawowej płacy minimalnej za swą pracę nie tylko od swego pracodawcy, ale także od zleceniodawcy swego pracodawcy, a nawet od jego zleceniodawcy. Pracownik może więc zaskarżyć o wypłatę płacy minimalnej każde przedsiębiorstwo w łańcuchu zleceń. Dotyczy to zarówno ustawowej powszechnej płacy minimalnej, jak też płac minimalnych w poszczególnych branżach.

17. Kto kontroluje, czy mój pracodawca faktycznie wypłaca ustawową płacę minimalną?

Za kontrole odpowiada Finanzkontrolle Schwarzarbeit (FKS), należąca do Urzędu Celnego. Jeżeli FKS podczas kontroli stwierdzi, że nie wypłacano płacy minimalnej, pracodawcy grożą grzywny do 500.000 euro. Dla ułatwienia kontroli, zagraniczni pracodawcy zobowiązani są do zgłaszania swych pracowników do Urzędu Celnego. Poza tym w takich branżach, jak budownictwo, transport oraz u osób wykonujących minijob należy zapisywać codzienne godziny pracy zatrudnionych.

18. Czy kiedyś zmieni się wysokość płacy minimalnej?

Wysokość płacy minimalnej ma być co dwa lata indeksowana przez Komisję ds. Płacy Minimalnej w oparciu o rozwój płac w układach zbiorowych. Czyli po raz pierwszy można liczyć się z podwyższeniem płacy minimalnej w 2017 r.

19. Gdzie mogę zasięgnąć informacji na temat płacy minimalnej?

Istnieje kilka niemieckojęzycznych stron informujących o ustawowej płacy minimalnej:
www.mindestlohn.de
www.der-mindestlohn-kommt.de

Infolinia DGB

od 1.1.2015 r. do 31.3.2015 r.: + 49 391 40 88 003

Poza tym istnieje infolinia utworzona przez Federalne Ministerstwo Pracy +49 30 60 28 00 28 na którą może zadzwonić każdy pracownik, jeżeli ma pytania w sprawie ustawowej płacy minimalnej – jednakże tylko po niemiecku.

Strony internetowe lub kontakty:

EURES-TriRegio: www.eures-triregio.eu
EURES Bawaria-Czechy: www.eures-by-cz.eu
Projekt DGB Uczciwa Mobilność: www.faire-mobilitaet.de

Międzyregionalna Rada Związkowa Łaba-Nysa:
www.mrz-laba-nysa.org
Międzyregionalna Rada Związków Zawodowych Viadrina:
www.igr-viadrina.org

Dla wszystkich poszukujących porady: Kto jest członkiem związku zawodowego należącego do DGB, może skorzystać z bezpłatnej porady w najbliższym biurze w terenie. Kto jeszcze nie należy związku, ten powinien szybko się zapisać: Wspólnie walczmy o nasze prawa!

Dalsze informacje pod adresem www.dgb.de
lub www.mindestlohn.de